

Älgo med kalv

Välkommen till Ekopark Halle-och Hunneberg och Sveaskog

Vid Vänerns sydspets avtecknar sig platåbergen Halleberg och Hunneberg som mörka siluetter mot himlen över Västgötaslätten. Ekopark Halle- och Hunneberg har en storslagen och mytomspunnen natur som fascinerat besökare genom tiderna. Att vandra utefter de mäktiga bergsstupen i den karga, vindpinade randskogen, med den bördiga slätten långt nedanför, ger en stark naturupplevelse. Resterna av fornborgen, ödetorpen och de gamla odlingsmarkerna berättar om det slitsamma liv som mötte de tidiga bergsfolken.

Halle- och Hunneberg är även känt som älgarnas berg. Varje år lockas tusentals besökare till bergen för att få se skogens ståtliga konung som hör hemma på bergen. För att bevara och utveckla bergens natur- och kulturvärden har Sveaskog valt att göra Halle- och Hunneberg till ekopark.

Snabba fakta

Invigd: 2004.

Miss inte: Hallesnipen, utsiktsplatserna Älvsutsikten och Floklev och ängarna vid Grinnsjö.

Tips på aktiviteter: Älgsafari, besök i Kungajaktmuseet med ekoparksinformation, serveringen Spiskupan.

Intressanta arter: Kronhjort, havsörn och klockgentiana.

Storlek: 5 300 hektar.

Läge: Vid Vänerns sydspets, strax öster om Vänersborg.

Kvarnsjön

Sveaskogs ekoparker

– för naturen och människan

Ekoparker är ett av Sveaskogs verktyg för naturvård. Ambitionen är att bevara, återskapa och utveckla skogar med höga naturvärden. Minst hälften av den produktiva skogsmarken i en ekopark används därför för naturvård.

I de flesta ekoparker bedriver Sveaskog skogsbruk, men det anpassas till områdets natur- och kulturvärden och friluftsliv. På Halle- och Hunneberg använder vi olika hyggesfria metoder.

Sveaskog utvecklar sammanlagt 37 ekoparker runt om i landet. För ett långsiktigt skydd av natur- och kulturvärden regleras skötseln av ekoparkerna i naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen.

Ekopark Halle- och Hunneberg invigdes 2004 av kung Carl XVI Gustaf.

Ekoparken bevarar och förändrar

För att bevara den biologiska mångfalden krävs olika metoder – både aktiv skötsel och orördhet. Genom en välplanerad naturvårdsskötsel återskapas Sveaskog tallnaturskogar och lövsumpskogar, frihugger ekar, restaurerar våtmarker och återställer gamla torpmiljöer. På cirka hälften av ekoparkens produktiva skogsmarksareal bedrivs skogsbruk och då med olika hyggesfria metoder.

Ekopark Halle- och Hunneberg omfattar cirka 4 800 hektar produktiv skogsmark. Tabellen nedan visar Sveaskogs långsiktiga naturvårdsambitioner för Ekopark Halle- och Hunneberg.

Naturvårdssatsningen i Ekopark Halle-och Hunneberg

Naturtyper med höga naturvärden	Utgångsläge 2004	Restaurering	I framtiden
Barrskog	4 %	7 %	11 %
Björkskog	4 %	3 %	7 %
Ekskog	2 %	3 %	5 %
Naturreservat	7 %	7 %	14 %*
Summa skog med höga naturvärden	17 %	20 %	37 %

* Sedan invigningen av ekoparken har Halle-och Hunnebergs branters naturreservat utvidgats.

Med den förstärkta och generella hänsyn för natur-, kultur- och rekreationsvärden som också lämnas i resterande produktionskogar blir den totala naturvårdsarealen 51 procent.

Randskogen

En helt unik blandskog av tall och ek ligger som en kapp runt Halle- och Hunnebergs branter. Den så kallade randskogen är en rest från skogsbrukets början. Skyddskappor runt bergen sparades 1830 för att skydda nyplanteringar på platåerna mot hårda vindar och uttorkning. Träden är ofta långt över 200 år och präglade av den karga och vindpinade miljön har de antagit fantasifulla former. Sveaskog kommer att bredda randskogen genom aktiv skötsel.

Bergstorparens slitsamma liv

Halle- och Hunnebergs vackra torpmiljöer, med gamla jätteekar och rika ängsmarker, vittnar om nybyggarnas liv under 1500- och 1600-talet. Vi kan bara ana den slitsamma tillvaro som

mötte bergstorparna, som kom till bergen för att bryta fram odlingsmarker och leva på det som jorden hade att ge. Som mest fanns här 28 torp och flera hundra kor gick i skogarna och betade. Bara ett fåtal av dessa byggnader finns kvar i dag och många av torpmiljöerna har planterats igen. Sveaskog har återställt de gamla torpmiljöerna genom att öppna upp landskapet och introducera betesdjur.

Fler jätteekar

De öppna torpmiljöerna gynnade ekarna, som fick växa sig riktigt grova och gamla. Dessa så kallade jätteekar är oerhört viktiga för den biologiska mångfalden. Mer än 1 000 arter lever på, i och av eken – alltifrån de minsta insekter och lavar till fåglar och hjorddjur. Men allteftersom torpen lades ned så växte åkrarna igen och granen tog över. För att rädda ekarna har Sveaskog de

senaste tio åren frihugget mer än 2 000 ekar, både i gamla och unga skogar. Det arbetet fortsätter för att säkra tillgången på jätteekar även i framtiden. Idag finns ett 30-tal jätteekar med en diameter över 1 meter.

Fågelrika våtmarker

I jakten på produktiv skogsmark skedde omfattande dikningar under 1900-talet. För att torrlägga våtmarker för skogsproduktion har det grävts 330 kilometer diken på bergen. Numera vet vi att våtmarker utgör en av de mest artrika miljöerna i skogslandskapet med ett myller av insekter, växter och fåglar. Våtmarkerna fungerar också som biologiska reningsverk och renar vattnet på dess väg genom landskapet. Sveaskog arbetar därför för att återskapa våtmarker genom att dämna upp tidigare utdikade områden. Ett sådant projekt är den återskapade sjön Fågelsjön som i dag har ett rikt fågelliv med bl a enkelbeckasin, skogssnäppa och trana.

Älgarnas berg

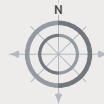
Halle- och Hunneberg är också känt som älgarnas berg och varje år kommer både svenska och utländska besökare hit med förhoppningen att få se det ståtliga djuret. Genom århundradena har älgstammen varierat i storlek beroende på bete och jakt. Under en period i början av 1800-talet var älgen utrotad. När älgen senare återinvandrade blev den ett så stort hot mot skogsbrukets tallplanteringar att kung Oskar II år 1885 införde den första officiella kungajakten. Under en enda dag sköts 53 älgar. Än i dag, ungefär vartannat år, är Halle- och Hunneberg världsplats för den kungliga älgjakten. Tillgången är numera inte riktigt lika god, men fortfarande är chanserna stora att få se en älg vid ett besök på bergen. Det finns även gott om rådjur och kronhjort.

Aktivt friluftsliv

Halle-och Hunneberg är ett attraktivt område för friluftsliv. Hit kommer både svenska och utländska besökare för att uppleva naturen, motionera eller plocka bär och svamp. Ett nät av vandringsleder och stigar gör det enkelt att ta sig till bergens olika sevärdheter. Vandringsbeskrivning och karta över lederna finns att köpa i ekoparkscentrum på Kungajaktmuseet Älgens berg på Bergagården (0521-27 00 40). Uppskattade aktiviteter på bergen är älgafari och guideade vandringar. Fiskemöjligheter finns på Hunneberg med Igelsjön och Kvarnsjön som Put-and-take-vatten och på Halleberg går det att fiska i Hallsjön. Fiskekort säljs på Kungajaktmuseet.

Sevärdheter i ekoparken och dess närhet

- 1 Hallesnipen** har en magnifik natur med gammelskogar och ekhedar. Utsikten från Predikstolen över Vänern är storslagen.
- 2 Ovandalen** är en sprickdal som skär av Hallebergs nordspets från resten av berget. Med sin gamla granskog och frodiga grönska ger ravinen ett trolskt intryck.
- 3 Ekebacken** bjuder på en fantastisk vy över Vänern. Här finns även stora möjligheter att se vilt.
- 4 Hallsjön** erbjuder fiske av regnbåge, röding, öring, abborre och gädda. Fiskekortet säljs bl a i Kungajaktmuseet Älgens berg.
- 5 Hallebergs fornborg** räknas som den största i Skandinavien. Fornborgen, som tyvärr inte längre syns, anlades under järnåldern, fungerade ända in på 1600-talet som tillflyktsort under olika krig.
- 6 Toltorp** har böljande ängsmarker och gamla lövträdsjättar. Här finns bergens största ek – Toltorseken.
- 7 Bergagården** är en naturlig utgångspunkt för ett besök i ekoparken. I Kungajaktmuseet Älgens berg finns information om bergens natur och kultur samt ekoparken. Vandringsledskarta över bergen kan du köpa i museets butik, som även är specialiserade på älgsouvenirer.
- 8 Byklevsfallet** är ett vackert vattenfall beläget alldeles intill vägen från Vargön upp på Hunneberg.
- 9 Älvutsikten** erbjuder en magnifik utsikt över Västgötaslätten, Vargön och Göta älv.
- 10 Ekelund** är en öppen, betad äng med gamla ekar. I närheten ligger den återskapade Fågelsjön, som fått sitt namn efter det rika fågellivet som finns här.
- 11 Öjemossarna** är ett 400 hektar stort våtmarksområde med ett par hundra skogsholmar. Många är beväxna med flerhundraåriga granar och tallar. Här häckar fiskgjusen och älg och kronhjort ses ofta vandra i området.
- 12 Randskogen** har en dramatisk natur med månghundraåriga tallar som präglad av vind antagit spektakulära former.
- 13 Tunhems ekhagar** är ett vackert kulturlandskap, som minner om forna tider. En stor naturbetesmark med månghundraåriga fristående ekar präglar området. Fornlämningar från järnåldern vittnar om en långvarig användning av marken för odling.
- 14 Prästeskvalltan** är en 1100-tals skvaltkvarnsmodell som byggdes 2002 av Västra Tunhems hembygdsförening. Visas i drift efter bokning i museet.
- 15 Grinnsjö/Fagerhult** är ett populärt utflyktsmål. På de återskapade vackra ängarna finns bl a orkidéer och typiska slätterväxter som klockgentiana och slättergubbe. Fagerhult är av tradition lunchplats vid de kungliga jakterna.

- Informationstavla
- Parkering
- Fornlämning
- Kulturlämning
- Botanisk sevärdhet
- Vandringsled
- Vindskydd
- Eldstad
- Fågeltorn
- Utsikt
- Café
- Servering
- Vandrarhem
- Hotell
- Husvagnscamping
- Sevärdhet
- Mark utanför ekoparken
- Skog
- Sankmark
- Öppen mark
- Stigar/leder
- Väg < 5 m
- Väg 5-7 m
- Järnväg
- Naturreservat

© Lantmäteriet.
Ärende nr MS2012/03743.

Ekopark Halle- och Hunneberg

0 0,5 1 1,5 2,0 2,5 km

Västgötaslätten

Vandring mellan klippblock

Citronfjäril

Toltorpseken

Torpmiljö

Byklevsfallet

Allemansrätten – frihet under ansvar!

Allemansrätten är en unik förmån som tillåter att röra oss fritt i skog och mark så länge vi tar hänsyn till växt- och djurlivet och människors hemfrid. Grundregeln är att *inte störa – inte förstöra*. Enligt allemansrätten får du gärna tälta något dygn, plocka svamp och vilda bär men inte fridlysta växter. Ha alltid släckutrustning nära till hands om du ska elda. Tänk på att det ofta är eldningsförbud under sommaren. Allemansrätten gäller även i naturreservat, men kan vara begränsad till det enskilda naturreservatets föreskrifter. Mer information om allemansrätten kan du få av Naturvårdsverket på allemansratten.se

Sveaskog

Sveaskog är Sveriges största skogsägare och ägs av svenska staten. Vår kärnverksamhet är att bruka och förvalta skog, samt att leverera timmer, massaved och biobränsle. Utöver det utvecklar vi skogen som en plats för fiske, jakt och andra naturupplevelser. Vi vill vara ledande i utvecklingen av ett hållbart skogsbruk. I det arbetet ingår att klimatanpassa skogsbruket och aktivt bidra till att nå svenska miljö kvalitetsmål, Parisavtalet liksom EU:s klimat- och biodiversitetsmål.

För mer information:

www.sveaskog.se

Sveaskogs kundcenter 0771-787 100

SVEASKOG